

מ"מ סימן צא סע' א-ד

בע"ה ובל"נ נלמד בשבועיים הקרובים סימן צא. בשבוע הראשון נלמד עד סעיף ד. ובשבוע הבא נלמד סע' ה-ח העוסקים בדין נגיעת בשר וגבינה על ידי מליחה.

שאלות למחשבה:

- א. האם מותר לכתחילה להניח נקניק בשרי על צלחת חלבית נקיה?
- ב. האם מותר להניח לכתחילה נקניק בשרי על צלחת חלבית שאינה נקיה על דעת שינקה את הנקניק משאריות הגבינה שנדבקים בו?
- ג. נגעה גבינה בלחם ורוצה לאכול הלחם עם בשר. מה עליו לעשות?
- ד. בשר חס שנפל לתוך חלב קר. מה דין הבשר והחלב?

צ"א סע' א-ג: בשר וגבינה שנגעו זה בזה?

1. תלמוד בבלי מסכת חולין דף קז עמוד ב

מתני'. צורר אדם בשר וגבינה במטפחת אחת ובלבד שלא יהו נוגעין זה בזה. גמ'. וכי נוגע זה בזה מאי הוי? צונן בצונן הוא! אמר אביי: נהי דקליפה לא בעי, הדחה מי לא בעי!

2. רמב"ם הלכות מאכלות אסורות פרק ט הלכה יז

הבשר לבדו מותר והחלב לבדו מותר ובהתערב שניהן על ידי בישול יאסרו שניהם, ... ואם נפל צונן לתוך צונן מדיח החתיכה ואוכלה, לפיכך מותר לצרור בשר וגבינה במטפחת אחת והוא שלא יגעו זה בזה ואם נגעו מדיח הבשר ומדיח הגבינה ואוכל.

3. תורת הבית הארוך בית ד שער א דף כא עמוד ב

וכל שאיסור והיתר נוגעין זה בזה צריך הדחה לכל הפחות. דתנן בפרק כל הבשר צורר אדם בשר וגבינה במטפחת אחת ובלבד שלא יהו נוגעין זה בזה. ואמרינן עלה בגמרא וכי נוגעין זה בזה מאי הוי? אמר אביי נהי דקליפה לא בעי, הדחה מי לא בעי. ולפיכך צריך לזהר דלכתחילה לא יגיעם זה בזה **שמא ישכח ולא ידיח** וזהו ששינוי צורר ובלבד שלא יהו נוגעים זה בזה. וכתב הרב **בעל העיטור** ז"ל דדוקא בבשר מבושל דלאו אורחיה בהדחה ואתי למיכל מיניה בלא הדחה אבל **בשר חי** שאין דרכו לאכלה בלא הדחה אפילו נוגעין זה בזה צורר ואינו נמנע. וכן כתב **הראב"ד** ז"ל דכל מידי דבר הדחה כגון לשים דגים שלא הודחו או בשר שלא נתבשל ולא הודח בכלי **שנשתמש באיסור** אפילו לכתחילה מותר שאפילו תמצא לומר שיאכל באומצא האידנא למיכל באומצא לא שכיח. וכן **כלי שדרכו של אדם להדיחו קודם שישתמש בו**, אין נמנעין מלהשתמש בו באיסור צונן ואחר כך ידיחנו וישתמש בו היתר ואין חוששין לפשיעה בכך שהרי לוקחין כלים אסורין מן הנכרים ואין חוששין לפשיעת הכשר שלהן.

4. תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת פסחים פרק ו

א"ר יוסה הדא אמרה ההין דאוכל חובץ ובדעתיה מיכול קופד צריך מבער פיסת:

קרבן העדה מסכת פסחים פרק ו דף מג עמוד א

הדא אמרה. זאת אומרת מי שאוכל גבינה ורוצה לאכול בשר צריך לבער גם החתיכת לחם שהיה על השלחן בשעה שאכל הגבינה:

5. טור ב"י צא סע' א-ג

צא סע' ד': גין תתאה גבר

6. תלמוד בבלי מסכת פסחים דף עה סוף עמוד ב

גמרא. "איתמר: חם לתוך חם - דברי הכל - אסור. צונן לתוך צונן - דברי הכל מותר. חם לתוך צונן, וצונן לתוך חם; רב אמר: עילאה גבר, ושמואל אמר: תתאה גבר".

לדלג ל: "תניא כוותיה דשמואל: חם לתוך חם - אסור, וכן צונן שנתן לתוך חם - אסור. חם לתוך צונן וצונן לתוך צונן - מדיח. חם לתוך צונן מדיח. כיון דחם הוא, אדמיקר ליה אי אפשר דלא בלע פורתא, קליפה מיהא ניבעי! אלא אימא: חם לתוך צונן - קולף, צונן לתוך צונן - מדיח. תניא אידך: בשר רותח שנפל לתוך חלב רותח, וכן צונן שנפל לתוך חם - אסור. חם לתוך צונן, וצונן לתוך צונן - מדיח. חם לתוך צונן מדיח? כיון דחם הוא, אדמיקר ליה אי אפשר דלא בלע פורתא, קליפה מיהא ניבעי! אלא אימא: חם לתוך צונן - קולף, צונן לתוך צונן - מדיח".

- רש"י ותוס ד"ה תניא אידך בשר רותח

7. רמב"ם הלכות מאכלות אסורות פרק ט הלכה יז

הבשר לבדו מותר והחלב לבדו מותר ובהתערב שניהן על ידי בישול יאסרו שניהם, במה דברים אמורים שנתבשלו שניהם ביחד או שנפל חם לתוך חם או צונן לתוך חם, אבל אם נפל אחד משניהם והוא חם לתוך השני והוא צונן נ קולף הבשר כולו שנגע בו החלב ואוכל * השאר, ואם נפל צונן לתוך צונן מדיח החתיכה ואוכלה, לפיכך מותר לצרור בשר וגבינה במטפחת אחת והוא שלא יגעו זה בזה ואם נגעו מדיח הבשר ומדיח הגבינה ואוכל.

8. שו"ע סימן קה סעיף ג

9. ספר איסור והיתר¹ הארוך שער כט

והיכא שהחם למעלה או זו בצד זו ורק א' מהן חם וצריך קליפה אם נתבשל כך בלתי קליפה וכן בכ"מ שהצריכו חכמים קליפה ובשלוהו כך בלתי קליפה אפי' כשהחתיכה קלישה שאין בה ס' נגד קליפתה כ' ר"ת וכן השיב מהר"ם שאם א"א לו לקלוף לא נאסר בהכי ואפילו לכתחילה וכ"ש אם נתבשל כבר שא"צ ששים נגדה דהוי דיעבד וכבר נתפשט הטעם בכולו. (ודלא כר"י) והא דקיי"ל אפשר לסוחטו אסור היינו בחתיכה שנאסרה בני"ט אבל קליפה שהצריכו חכמים אינו אלא חומרא בעלמא ולכתחילה אם אפשר. ועוד אפי' אם היה צריך ששים נגדה מכ"מ היה כל מה שבקדירה מסייע לבטל כו':

10. טורשו"ע צא ס"ד

¹ ביוגרפיה - רבי יונה ב"ר ישראל איסור אשכנזי חי בעיר רגנשבורג שבגרמניה סביב שנת ר"ל (1470). היה תלמידו ואח"כ מחותנו של רבי ישראל איסרלין בעל תרוה"ד (אין להחליפו עם נכדו רבי יונה אשכנזי שהיה רב באוסטרהא). שימש כאחד מרבני עירו רגנשבורג, וישב בבית דינו של חברו מהר"י ברונא. ספר 'איסור והיתר הארוך' שחיבר הפך למקור יסודי לפסיקה בענייני כשרות לבני אשכנז. הספר נדפס לראשונה בפירארה שט"ו (1555) עם הערות כמה מגדולי הדורות הבאים, כולל הרמ"א (הספר יוחס לעיתים בטעות לרבנו יונה גירונדי).